

6ο Μέρος

ΑΣΤΙΚΗ ΚΑΙ ΠΕΡΙΦΕΡΕΙΑΚΗ ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΗ ΑΝΑΠΤΥΞΗ

Ρόϊδω Μητούλα

Καθηγήτρια Τοπικής και Περιφερειακής Ανάπτυξης - Αστικής Ανασυγκρότησης

ΧΑΡΟΚΟΠΕΙΟ ΠΑΝΕΠΙΣΤΗΜΙΟ

ΑΜΕΣΗ ΠΑΡΕΜΒΑΤΙΚΗ ΠΟΛΙΤΙΚΗ ΤΟΥ ΚΡΑΤΟΥΣ

- A. Καθιέρωση συστήματος κινήτρων για την παρότρυνση κυρίως των μεταποιητικών μονάδων (ιδιωτικών επενδύσεων) να εγκαθίστανται σε περιφέρειες με υψηλά ποσοστά ανεργίας
- B. Ενίσχυση της ενδογενούς ανάπτυξης από το κράτος, ώστε οι περιφέρειες να αποκτήσουν μηχανισμό αυτοτροφοδοτούμενης αναπτυξιακής διαδικασίας
- Γ. Αύξηση των δημοσίων επενδύσεων σε έργα κοινωνικής, οικονομικής και τεχνικής υποδομής για να βελτιωθεί το κοινωνικό κεφάλαιο στις περιφέρειες υψηλού ποσοστού ανεργίας, με άμεση συνέπεια την αύξηση της ανταγωνιστικής τους θέσης

ΠΑΡΑΔΟΣΙΑΚΑ ΜΕΤΡΑ ΠΕΡΙΦΕΡΕΙΑΚΗΣ ΠΟΛΙΤΙΚΗΣ

Α. ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΗ ΚΑΙ ΚΟΙΝΩΝΙΚΗ ΥΠΟΔΟΜΗ

Η **οικονομική υποδομή** διακρίνεται σε περιφερειακή και βιομηχανική

Περιλαμβάνει δίκτυα μεταφορών, δίκτυα επικοινωνιών,
Δίκτυα ύδρευσης και αποχέτευσης, σταθμούς και
Δίκτυα ηλεκτρικής ενέργειας, κ.ά.

περιλαμβάνει τις βιομηχανικές και επιχειρηματικές
περιοχές, τα συγκροτήματα τυποποιημένων
βιοτεχνικών κτιρίων, τους συνδετήριους δρόμους
των οργανωμένων αυτών χώρων με το εθνικό
οδικό δίκτυο, τις πρόσθετες υπηρεσίες που προ-
σφέρουν αυτές οι «περιοχές και στους εργαζομέ-
νους (εστιατόρια, υποκαταστήματα τραπεζών, κ.α.)

Η **κοινωνική υποδομή** περιλαμβάνει την οικιστική ή αστική υποδομή, την υγειονομική, την πολιτιστική και την επιστημονική και τεχνολογική (πανεπιστήμια, κέντρα ερευνών νοσοκομεία, σχολεία, μουσεία, κ.ά.)

ΠΑΡΑΔΟΣΙΑΚΑ ΜΕΤΡΑ ΠΕΡΙΦΕΡΕΙΑΚΗΣ ΠΟΛΙΤΙΚΗΣ

Β. ΕΠΙΔΟΤΗΣΕΙΣ (Η΄ ΕΠΙΧΟΡΗΓΗΣΕΙΣ)

Πλεονεκτήματα:

- α. Μείωση του επιχειρηματικού κινδύνου νέων επιχειρηματικών πρωτοβουλιών
- β. Αύξηση της ρευστότητας για την κάλυψη δαπανών, κυρίως στην αρχική περίοδο
- γ. εξασφάλιση χρηματοδότησης μικρομεσαίων επιχειρήσεων που διαθέτουν χαμηλή πιστοληπτική ικανότητα
- δ. η διαφάνεια της δημόσιας δαπάνης
- ε. άμεσος υπολογισμός από την επιχείρηση της σχέσης κόστους-ωφέλους σε σχέση με τον τόπο εγκατάστασης

Μειονεκτήματα:

- α. ενισχύουν τις επιχειρηματικές δραστηριότητες έντασης κεφαλαίου και όχι αυτές που αυξάνουν την απασχόληση σε περιφερειακό επίπεδο
- β. επιβαρύνουν τον κρατικό προϋπολογισμό
- γ. αμφισβητούνται για την αντικειμενικότητα της αξιολόγησης από τα κρατικά όργανα
- δ. εθίζουν τις επιχειρήσεις στις υπερτιμολογήσεις των «φορέων» του κόστους της επένδυσης για να επιτύχουν υψηλό ποσοστό επιδότησης

ΠΑΡΑΔΟΣΙΑΚΑ ΜΕΤΡΑ ΠΕΡΙΦΕΡΕΙΑΚΗΣ ΠΟΛΙΤΙΚΗΣ

Γ. ΦΟΡΟΛΟΓΙΚΑ ΚΙΝΗΤΡΑ

Τα πιο σημαντικά κίνητρα για τη ενίσχυση της περιφερειακής ανάπτυξης:

- Η περιφερειακή διαφοροποίηση της φορολογίας των κερδών των επιχειρήσεων
- Τα αυξημένα ποσοστά αποσβέσεων
- Οι μειώσεις του φόρου μεταβίβασης ακινήτων
- Οι μειώσεις δασμών
- κ.ά.

Μειονεκτήματα:

- Η δημιουργία φορολογικών ανισοτήτων
- Η απώλεια σημαντικών φορολογικών εσόδων
- Τα φορολογικά κίνητρα έχουν χαμηλό ελκτικό αποτέλεσμα για τις ηγετικές επιχειρήσεις και τις πολυεθνικές

ΠΑΡΑΔΟΣΙΑΚΑ ΜΕΤΡΑ ΠΕΡΙΦΕΡΕΙΑΚΗΣ ΠΟΛΙΤΙΚΗΣ

Δ. ΠΙΣΤΩΤΙΚΑ ΚΙΝΗΤΡΑ

Χορήγηση δανείων με πιο ευνοϊκούς όρους για την αύξηση των επενδύσεων στις καθυστερημένες περιφέρειες

- Επιχορήγηση του επιτοκίου των τραπεζικών δανείων

ΠΑΡΑΔΟΣΙΑΚΑ ΜΕΤΡΑ ΠΕΡΙΦΕΡΕΙΑΚΗΣ ΠΟΛΙΤΙΚΗΣ

Ε. ΘΕΣΜΙΚΑ ΜΕΤΡΑ

Κίνητρα μέσω θεσμικών μέτρων:

- Η αποκέντρωση των δημόσιων υπηρεσιών μειώνει τη συμφόρηση των μεγάλων αστικών κέντρων και προκαλεί εξωτερικές οικονομίες στις περιφέρειες στις οποίες μεταφέρονται οι υπηρεσίες αυτές
- Ίδρυση και χωροθέτηση δημόσιων επιχειρήσεων με περιφερειακά κριτήρια
- Ίδρυση «Εταιρειών Περιφερειακής Ανάπτυξης» κατά περιφέρειες, με σκοπό την αξιοποίηση του αναπτυξιακού τους δυναμικού
- Η προτίμηση των προϊόντων των επαρχιακών επιχειρήσεων στους δημόσιους διαγωνισμούς για τις προμήθειες του Δημοσίου
- Η επιλογή τοπικών ή περιφερειακών επιχειρήσεων για την εκπόνηση μελετών
- κ.ά.

ΠΑΡΑΔΟΣΙΑΚΑ ΜΕΤΡΑ ΠΕΡΙΦΕΡΕΙΑΚΗΣ ΠΟΛΙΤΙΚΗΣ

ΣΤ. ΈΛΕΓΧΟΙ ΚΑΙ ΑΝΤΙΚΙΝΗΤΡΑ

Το σύστημα ελέγχου με τη χορήγηση άδειας σκοπιμότητας ή τόπου εγκατάστασης στις επιχειρήσεις, αποτελεί άμεση παρέμβαση του κράτους στη διαδικασία χωροθέτησης

- οι ειδικοί φόροι εγκατάστασης
- η επιβολή δυσμενών όρων δόμησης
- η ειδική φορολογία μεταφορών
- κ.ά.

Τα μέτρα αποθάρρυνσης ή αντικίνητρα είναι συνήθως βραχυχρόνια

ΠΑΡΑΔΟΣΙΑΚΑ ΜΕΤΡΑ ΠΕΡΙΦΕΡΕΙΑΚΗΣ ΠΟΛΙΤΙΚΗΣ

Ζ. ΜΕΤΡΑ ΠΕΡΙΦΕΡΕΙΑΚΗΣ ΠΟΛΙΤΙΚΗΣ ΣΤΙΣ ΧΩΡΕΣ ΤΗΣ Ε.Ε.

- Έργα υποδομής
- Οικονομικά κίνητρα
- Μέτρα αποθάρρυνσης
- Αποκέντρωση Δημόσιων Υπηρεσιών
- Περιφερειακή διαφοροποίηση εσόδων και δαπανών του Δημοσίου
- Δημιουργία Υπηρεσιών Περιφερειακής Ανάπτυξης
- Περιφερειακή διαφοροποίηση μέτρων μακροοικονομικής πολιτικής

ΠΑΡΑΔΟΣΙΑΚΑ ΜΕΤΡΑ ΠΕΡΙΦΕΡΕΙΑΚΗΣ ΠΟΛΙΤΙΚΗΣ

Η. ΠΡΟΣΦΑΤΕΣ ΕΚΤΙΜΗΣΕΙΣ ΤΗΣ ΚΟΙΝΟΤΗΤΑΣ ΓΙΑ ΤΑ ΚΙΝΗΤΡΑ ΠΕΡΙΦΕΡΕΙΑΚΗΣ ΑΝΑΠΤΥΞΗΣ

Στόχος είναι η **επιλεκτική προσέγγιση** για την προώθηση της «εγχώριας» **περιφερειακής ανάπτυξης**

- Ανάπτυξη των **υποδομών στους τομείς των μεταφορών, των τηλεπικοινωνιών** και της ενέργειας
- Βελτίωση του **management** των επιχειρήσεων
- Παροχή **συμβουλευτικών υπηρεσιών**
- Ενσωμάτωση **νέων τεχνολογιών** στην παραγωγική διαδικασία
- Αύξηση των **εξαγωγών**
- **Αναβάθμιση των χώρων υποδοχής** των μεταποιητικών δραστηριοτήτων
- κ.ά.

Τα κίνητρα εστιάζονται περισσότερο στις **νέες επιχειρήσεις** ή στα νέα επιχειρηματικά σχέδια, σε αντίθεση με τις επεκτάσεις που προγραμματίζουν οι ήδη υπάρχουσες και λειτουργούσες επιχειρήσεις

ΔΕΥΤΕΡΕΥΟΝΤΑ ΠΑΡΑΔΟΣΙΑΚΑ ΜΕΤΡΑ ΠΕΡΙΦΕΡΕΙΑΚΗΣ ΠΟΛΙΤΙΚΗΣ

- Ενισχύσεις για τη μετεγκατάσταση βιομηχανιών από κορεσμένα μητροπολιτικά κέντρα προς τις περιφέρειες
- Επιδοτήσεις του κόστους μεταφοράς για την ενίσχυση του εμπορίου των καθυστερημένων περιφερειών
- Επιχορηγήσεις στις επιχειρήσεις για την εισαγωγή νέας τεχνολογίας στη διαδικασία της παραγωγής
- Κρατικές εγγυήσεις για χορηγούμενα δάνεια στις επαρχιακές επιχειρήσεις
- Επιδοτήσεις για την κατασκευή εγκαταστάσεων καθαρισμού βιομηχανικών αποβλήτων
- Ενθάρρυνση της συνεργασίας με τα τοπικά Πανεπιστήμια
- κ.ά.

ΝΕΑ ΜΕΣΑ ΤΗΣ ΠΕΡΙΦΕΡΕΙΑΚΗΣ ΠΟΛΙΤΙΚΗΣ

Ενδογενής ανάπτυξη

ΝΕΑ ΜΕΣΑ ΤΗΣ ΠΕΡΙΦΕΡΕΙΑΚΗΣ ΠΟΛΙΤΙΚΗΣ

A) Τοπική Ανάπτυξη

επιβάλλει μετασχηματισμούς στο τοπικό κοινωνικό – οικονομικό σύστημα, αντιδρά στις εξωτερικές προκλήσεις, προωθεί τοπικές αναπτυξιακές πρωτοβουλίες και ενεργοποιεί τους τοπικούς παραγωγικούς πόρους (Κόνσολας 1990, Παπαδασκαλόπουλος 1995)

Χαρακτηριστικά της τοπικής ανάπτυξης

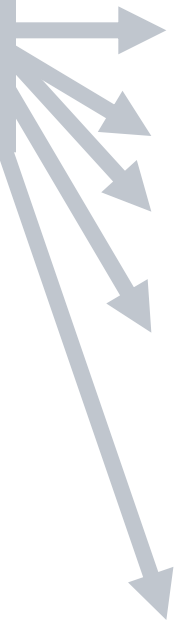
- υψηλός βαθμός αυτονομίας των οικονομικών δραστηριοτήτων
- τάση δημιουργίας των προϋποθέσεων αυτοτροφοδοτούμενης ανάπτυξης σε τοπικό επίπεδο
- ο τρόπος παραγωγής προσαρμόζεται στο πρότυπο της ευέλικτης εξειδίκευσης
- η παραγωγή προσανατολίζεται πολύ γρήγορα στις απαιτήσεις της ζήτησης

ΝΕΑ ΜΕΣΑ ΤΗΣ ΠΕΡΙΦΕΡΕΙΑΚΗΣ ΠΟΛΙΤΙΚΗΣ

Β) Μικρομεσαίες Επιχειρήσεις (ΜΜΕ)

- Στόχος:
- η δημιουργία νέων θέσεων εργασίας
 - η παραγωγή προϊόντων που ικανοποιούν την άμεση ζήτηση ή ενσωματώνουν καινοτομικές ιδέες

Οι ΜΜΕ αποτελούν κύριο μέσο
προώθησης της τοπικής ανάπτυξης

-
- αναδεικνύουν την τοπική επιχειρηματικότητα
 - δημιουργούν νέες θέσεις εργασίας
 - μειώνουν το ποσοστό ανεργίας στην περιφέρεια
 - μειών το ποσοστό μετανάστευσης του εργατικού δυναμικού
 - συμβάλουν στην ανάπτυξη συνεργασίας μεταξύ των επιχειρήσεων
 - συμβάλουν στην αναζωογόνηση παραδοσιακών κλάδων στην περιφέρεια

ΝΕΑ ΜΕΣΑ ΤΗΣ ΠΕΡΙΦΕΡΕΙΑΚΗΣ ΠΟΛΙΤΙΚΗΣ

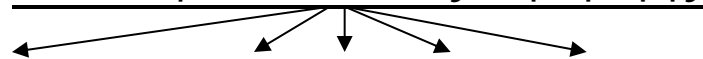
Γ) Νέα Τεχνολογία

αναπτύσσεται σε δύο πεδία:

- πεδίο πρωτότυπων ιδεών και εφευρέσεων
- πεδίο εφαρμογών τους με την πραγματοποίηση καινοτομικών δραστηριοτήτων

Η καινοτομία στη χωρική της διάσταση

- - καινοτομία προϊόντος
- - καινοτομία διαδικασίας παραγωγής

-
- Καινοτομία που μειώνει τις εισροές στην παραγωγή (πχ. μείωση ωρών εργασίας)
 - Καινοτομία που βελτιώνει τις συνθήκες εργασίας
 - Καινοτομία με στόχο την εξάλειψη τεχνικών δυσκολιών στην παραγωγή ή την παροχή υπηρεσιών με βελτιωμένες διαδικασίες

Προγράμματα βελτίωσης του καινοτομικού περιβάλλοντος σε εθνικό επίπεδο

- Μέτρα αναβάθμισης της εκπαίδευσης (τεχνική εκπαίδευση, management)
- Ενίσχυση των δημόσιων και ιδιωτικών κέντρων έρευνας και μεταφοράς τεχνολογίας
- Εκσυγχρονισμός των τηλεπικοινωνιών
- Καθιέρωση κινήτρων παραγωγής καινοτομικών προϊόντων από επιχειρήσεις υψηλής τεχνολογίας

ΝΕΑ ΜΕΣΑ ΤΗΣ ΠΕΡΙΦΕΡΕΙΑΚΗΣ ΠΟΛΙΤΙΚΗΣ

A) Οι Τεχνοπόλεις

είναι ένα χωρικό σύνολο, στο οποίο εντάσσονται δραστηριότητες που τείνουν στη μεγιστοποίηση της αποτελεσματικότητας των σχέσεων έρευνας και επιχειρήσεων, με σκοπό την προώθηση της αναπτυξιακής διαδικασίας μέσω της νέα «καινοτομικής» τεχνολογία

Ως μέσα της αναπτυξιακής στρατηγικής, προσελκύουν μη ρυπαίνουσες και μη οχλούσες βιομηχανίες, που χρησιμοποιούν υψηλής εξειδίκευσης προσωπικό και τεχνολογίες αιχμής προσφέρουν το υπόβαθρο πραγμάτωσης δημιουργικών ιδεών και χρηματοδότησης επιχειρηματικών πρωτοβουλιών υψηλού κινδύνου

- Έχουν τυπική και λειτουργική σχέση με ένα ή περισσότερα πανεπιστήμια, ερευνητικά κέντρα και άλλα Ιδρύματα Ανώτατης Εκπαίδευσης
- Σχεδιάζουν και ενθαρρύνουν την ίδρυση και ανάπτυξη βιομηχανιών βασισμένων στη γνώση
- Εξασφαλίζουν διοικητική λειτουργία που μεριμνά ενεργά για τη μεταβίβαση τεχνολογίας και επιχειρηματικών εμπειριών στους εγκατεστημένους φορείς στην έκτασή τους